

1. Брагін С. Недержавні пенсійні фонди на неефективному фондовому ринку : приклад України / С. Брагін, О. Макаренко // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 1. – С. 18–24.
2. Яценко В. Про гарантії обов'язкових пенсійних заощаджень / В. Яценко // Дзеркало тижня. Україна. – 2011. – № 8.
3. Проект Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. Ринок недержавних пенсійних фондів за 9 місяців 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Brunner G. Risk-Based Supervision of Pension Funds: A Review of International Experience and Preliminary Assessment of the First Outcomes / G. Brunner, R. Hinz, R. Rocha / WB Policy Research Working Paper 4491. – The World Bank. Financial Systems Department. Financial Policy Development Unit: Washington, 2008. – 41 p.
6. International organization of pension supervisors : Toolkit for Risk-based pensions supervision [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iopsweb.org>. – Назва з екрана.
7. Towers Watson: 2010 Global Pension Asset Study [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.towerswatson.com>. – Назва з екрана.

O. Shevchenko

INSTITUTIONAL ISSUES OF IMPLEMENTING THE COMPULSORY ACCUMULATION PENSION SYSTEM IN UKRAINE

The article highlights the key issues of implementing the compulsory accumulation pension system in Ukraine and its effective functioning in conditions of unbalanced public finances. It also defines and structures the risks of non-state pension funds activity, provides the necessity and consequent elements of the state risk-based supervision of non-state pension funds.

Keywords: non-state pension fund, pension assets, investment tools, state bonds, investment risks, risk-based supervision.

УДК: 336: 330.534: 330.44

Шумська С. С.

РОЗВИТОК ВЕД «ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ» У ПОКАЗНИКАХ СНР І ТАБЛИЦЬ «ВИТРАТИ–ВИПУСК»

Показано роль фінансової діяльності в економіці України через динаміку макропоказників Системи національних рахунків. Розглянуто секторальну структуру формування основних показників ВЕД «фінансова діяльність». За даними таблиці «витрати–випуск» проаналізовано основні міжгалузеві зв'язки та вартісну структуру ВВП створеного ВЕД «фінансова діяльність».

Ключові слова: фінансова діяльність, таблиця «витрати–випуск», Система національних рахунків.

Забезпечення стійких темпів економічного зростання на сучасному етапі розвитку України неможливе без реалізації радикальних структурних реформ. Наріжним каменем у вирішенні цілої низки проблем є аналіз макроекономічних співвідношень та визначення міжгалузевих пропорцій, що мають стосунок до формування майбутнього бачення та перспектив розвитку країни. Сучасна фінансова криза показала, що в умо-

вах перетворення фінансової сфери на самодостатній сегмент економіки та її домінування над реальним сектором і товарними ринками, роль фінансової діяльності, що дедалі зростає, примушує шукати нові інструменти аналізу, які б засвідчили багатогранність і неоднозначність впливу фінансів на економіку.

Стратегічно важливе значення фінансової діяльності вимагає постійного моніторингу змін,

що дістає відображення у великій кількості публікацій. Проте окремі аспекти висвітлено не повністю, зокрема, в українській економічній літературі мало праць, в яких фінанси аналізуються через систему показників СНР. Це зумовило мету цієї статті – визначення ролі ВЕД «фінансова діяльність» в економічному розвитку України через аналіз змін структурних співвідношень між основними показниками розвитку галузі у системі координат макроекономічних пропорцій та взаємозв'язків Системи національних рахунків, і зокрема, таблиць «витрати–випуск».

Вихідною точкою та базою аналізу структурних змін виробництва та споживання продукції (товару/послуги) будь-якого виду економічної діяльності (далі – ВЕД) є система національних рахунків (далі – СНР) і, зокрема, таблиці «витрати–випуск» (міжгалузевого балансу), оскільки саме показники звітних таблиць «витрати–випуск» (далі – ТВВ) дають змогу аналізувати взаємозв'язки між галузями економіки, виявляти макроекономічні пропорції та структурні зрушення в економіці. ТВВ показують, як продукт, вироблений у ВЕД, використовується для проміжного і кінцевого споживання, нагромадження та вивезення, відображають структуру витрат на виробництво (товарів та послуг), основні компоненти ВВП за видами економічної діяльності. Таким чином, ТВВ характеризують взаємозв'язки видів економічної діяльності у споживанні продукції та послуг – проміжне споживання (I квадрант), структуру кінцевого використання (II квадрант) та вартісну структуру валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності (III квадрант) [4].

З переходом від Балансу народного господарства (БНГ) на міжнародні стандарти – СНР і Міжнародну стандартну галузеву класифікацію всіх видів економічної діяльності – змінилось визначення та роль фінансової діяльності як галузі національної економіки. Сучасна СНР спирається на науково обґрунтовані концепції опису економічних процесів і, зокрема, на кон-

цепцію економічного виробництва, що є однією з центральних в економічній науці і визначає межі економічного виробництва, в яких створюється вартість. Сьогодні теорія економічного виробництва включає в його сферу всі види діяльності з виробництва товарів і послуг, у тому числі так звані нематеріальні послуги, що є результатом діяльності «непродуктивної сфери», як вона визначалася в радянській статистиці (загальне управління, освіта, охорона здоров'я, наука, культура, мистецтво, фінанси, житлово-комунальне господарство) [1]. Отже, згідно з СНР-93, до сфери економічного виробництва належить і такий вид діяльності, як діяльність фінансових установ.

На сьогодні класифікація видів економічної діяльності (далі – КВЕД) є складовою системи національних класифікаторів, яку розроблено на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 4 травня 1993 р. № 326 «Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики». Розроблення КВЕД здійснено на базі міжнародної статистичної класифікації видів діяльності Європейського Союзу – Nomenclature of Activities European Community (NACE, Rev. 1, mod. 7). Метою розроблення другої редакції КВЕД є приведення її у відповідність до нової редакції базової міжнародної статистичної класифікації видів діяльності NACE (Rev. 1.1-2002 р.) та перегляд певних позицій національного рівня класифікації [2].

У табл. 1 подано структуру та зміст ВЕД «фінансова діяльність» згідно з Національним класифікатором України (чинним від 1 квітня 2006 р., із змінами та доповненнями, внесеними наказами Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 26 лютого 2007 р. № 40, від 2 лютого 2009 р. № 56). Секція *J* «Фінансова діяльність» включає три розділи: грошове та фінансове посередництво, страхування, допоміжні послуги у сфері фінансового посередництва та страхування.

Таблиця 1. Структура та зміст ВЕД «фінансова діяльність»

Код КВЕД		Назва	Зміст	Код ISIC
Розділ, група, клас	Підклас			
Секція J		Фінансова діяльність		J
65		Грошове та фінансове посередництво	Цей розділ включає діяльність, пов'язану з отриманням та перерозподілом фінансових коштів, крім тих, які призначені для цілей страхування, пенсійного забезпечення або обов'язкового соціального страхування. Примітка. Діяльність, пов'язану з використанням кредитних карток, класифікують залежно від того, хто надає цю послугу.	65

Продовження таблиці 1

Код КВЕД		Назва	Зміст	Код ISIC
Розділ, група, клас	Підклас			
Секція J		Фінансова діяльність		J
65.1		Грошове посередництво	Ця група включає отримання фінансових коштів у формі депозитів, у т. ч. перевідних (депозитів до запитання).	651
65.11	65.11.0	Діяльність центрального банку		6511
65.12	65.12.0	Інше грошове посередництво	Цей підклас включає грошове посередництво комерційних банків та інших фінансових установ, а також діяльність, пов'язану з поштовими безготівковими розрахунками та поштово-заощаджувальними касами.	6519
65.2		Фінансове посередництво	Ця група включає фінансове посередництво, крім того, яке здійснюють фінансові установи.	659
65.21	65.21.0	Фінансовий лізинг	Цей підклас включає придбання основних засобів з подальшим їх переданням у користування орендарю на строк, що не перевищує строку повної амортизації таких основних засобів. Примітка. Після закінчення строку контракту лізингодержувач може придбати основні засоби за залишковою вартістю, укласти новий договір або повернути лізинговій компанії. Цей підклас не включає операційний лізинг, відповідно до виду товарів, які здаються в оренду.	6591
65.22	65.22.0	Надання кредитів	Цей підклас включає: – надання позик небанківськими фінансовими установами (як-от кредитні спілки чи іншими), які не здійснюють діяльність з грошового посередництва: надання споживчого кредиту, портфеля довготермінового фінансування промисловості тощо; – надання кредиту організаціями іпотечного кредитування, які не отримують вкладів; – факторингові послуги; – послуги лихварів.	6592
65.23	65.23.0	Інше фінансове посередництво	Цей підклас включає інші види фінансового посередництва (крім надання позик), пов'язані, в основному, з розміщенням фінансових коштів: – капіталовкладення в цінні папери, наприклад, акції, облігації, векселі, цінні папери довірчих товариств та траст-фондів, інвестиційні фонди і компанії тощо; – операції з цінними паперами, які виконуються дилерами за власний рахунок; – операції зі зливками золота на фінансових ринках; – капіталовкладення у власність, які здійснюють, головним чином, за рахунок інших фінансових посередників (наприклад, траст-компаній); – укладання свопів, опціонів та інших арбітражних операцій; – діяльність ломбардів. Цей підклас не включає: – фінансовий лізинг; – операції з цінними паперами за дорученням інших осіб; – купівлю-продаж, лізинг та оренду нерухомого майна; – операційний лізинг.	6599
66		Страховання		66
66.0		Страховання	Ця група включає довгострокове та короткострокове покриття страхових ризиків з елементом заощаджень або без нього.	660
66.01	66.01.0	Страховання життя та накопичення	Цей підклас включає страхування та перестраховання життя.	6601

Закінчення таблиці 1

Код КВЕД		Назва	Зміст	Код ISIC
Розділ, група, клас	Підклас			
Секція J		Фінансова діяльність		J
66.02	66.02.0	Недержавне пенсійне забезпечення	Цей підклас включає забезпечення виплат у зв'язку з виходом на пенсію. Цей підклас не включає: – управління програмами, що фінансуються, головним чином, за рахунок державних джерел та не передбачають власних внесків; – управління обов'язковим соціальним страхуванням.	6602
66.03	66.03.0	Інші послуги у сфері страхування	Цей підклас включає: – страхування та перестраховання, яке не належить до страхування життя: страхування від нещасних випадків та пожеж, страхування від хвороб, страхування майна, автомобільне, морське, авіаційне страхування та страхування транспортних засобів, страхування на випадок фінансових збитків та страхування відповідальності.	6603
67		Допоміжні послуги у сфері фінансового посередництва та страхування	Цей розділ включає надання послуг, що належать до фінансового посередництва або тісно пов'язані з ним, крім надання самих послуг фінансового посередництва.	67
67.1		Допоміжні послуги у сфері фінансового посередництва		671
67.11	67.11.0	Управління фінансовими ринками	Цей підклас включає функціонування фінансових ринків та контроль за їхньою діяльністю, крім контролю державними органами: діяльність фондових бірж, товарних бірж тощо.	6711
67.12	67.12.0	Біржові операції з фондовими цінностями	Цей підклас включає: – управління власністю; – здійснення операцій на ринках фінансових послуг за дорученням інших осіб (наприклад, брокерські операції на фондовій біржі) та пов'язану з цим діяльність; – здійснення депозитарної діяльності зі зберігання та обслуговування обігу цінних паперів, у тому числі ведення реєстрів власників іменних цінних паперів. Цей підклас не включає операції на фінансових ринках, які здійснюються за власний рахунок.	6712
67.13	67.13.0	Інша допоміжна діяльність у сфері фінансового посередництва	Цей підклас включає всі види діяльності, які є допоміжними щодо фінансового посередництва та не входять до інших груп, такі як діяльність брокерів з іпотечних операцій, діяльність пунктів обміну валют тощо.	6719
67.2		Допоміжна діяльність у сфері страхування та пенсійного забезпечення		672
67.20	67.20.0	Допоміжна діяльність у сфері страхування та пенсійного забезпечення	Цей підклас включає діяльність, що належить або тісно пов'язана зі страхуванням та пенсійним забезпеченням (крім фінансового посередництва): діяльність страхових агентів, діяльність фахівців з оцінювання страхового ризику та збитків.	6720

Джерело: [2].

На жаль, особливості обробки великого масиву статистичної інформації у форматі СНР призводять до затримки доступу до даних. На момент написання статті останніми доступними є показники Системи національних рахунків тільки за 2008 рік (2009–2010 рр. будуть значно пізніше). Тому для аналізу в цій статті обрано

часовий період 2001–2008 рр. Оскільки офіційно доступна інформація щодо СНР подається в агрегованому вигляді (без виділення класів, підкласів), то в зведених національних рахунках і в таблиці «витрати–випуск» галузь представлено як ВЕД «*фінансова діяльність*». На сучасному етапі розвитку економіки підвищення ролі фі-

нансової діяльності, як виду економічної діяльності, засвідчує зростання більш ніж удвічі її питомої ваги у структурі загального випуску впродовж 2001–2008 рр. Дані табл. 2, в якій подано структуру випуску та валової доданої вартості в основних цінах, свідчать про тенденцію збільшення питомої ваги фінансової діяльності, відповідно, у випуску із 1,8 % у 2001 р. до 4,5 % у 2008 р. та із 2,9 % до 8,4 % у структурі валової доданої вартості [3].

Таблиця 2. Фінансова діяльність у СНР України за 2001–2008 роки, частка у структурі основних показників в основних цінах, %

Показник	Фінансова діяльність		Оплата послуг фінансових посередників
	Випуск	Валова додана вартість	Валова додана вартість
Рік			
2001	1,8	2,9	-1,6
2002	2,0	3,1	-1,6
2003	2,5	3,9	-1,8
2004	3,9	6,8	-1,6
2005	3,0	5,1	-1,9
2006	3,1	5,4	-2,7
2007	3,8	6,7	-3,5
2008	4,5	8,4	-4,4

Джерело: [3].

Про активізацію фінансової діяльності свідчить також зростання динаміки оплати послуг фінансових посередників від 1,6 % у 2001 р. до 4,4 % у 2008 р. Цей показник визначається як різниця між доходами від власності, отриманими фінансовими посередниками (за винятком чистого доходу, одержаного від інвестування їхніх власних коштів), і відсотками, сплаченими їхнім кредиторам. Через неможливість розподілу по видах економічної діяльності цей показник враховується як проміжне споживання умовної одиниці (валовий випуск якої дорівнює нулю) [1]. А тому сума валової доданої вартості, створена галузями і секторами економіки, має бути зменшена на цю величину, що й пояснює знак «мінус» у табл. 2.

Варто зазначити, що зростання питомої ваги фінансової діяльності у структурі випуску є загальносвітовою тенденцією у країнах із розвинутою ринковою економікою. Така сама ситуація і в країнах із перехідною економікою та ринками, що розвиваються. У табл. 3 наведено зростання динаміки розвитку фінансової діяльності в основних показниках СНР Російської Федерації. Так, частка ВЕД у структурі випуску збільшилась із 2,1 % у 2002 р. до 3,1 % на кінець

2008 р.; у структурі валової доданої вартості – із 3,1 % до 4,7 % відповідно. За результатами 2009 р. внесок фінансової діяльності у формування валової доданої вартості становить 4,8 %.

Таблиця 3. Фінансова діяльність в показниках СНР Росії, частка ВЕД у структурі показника, %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Випуск в основних цінах	2,1	2,3	2,4	2,7	2,9	3,1	3,1
Валова додана вартість в основних цінах	3,1	3,4	3,4	4,0	4,5	4,7	4,7

Складено за даними Госкомстату Росії.

Аналіз динаміки показників зведених національних рахунків України свідчить, що фінансова діяльність належить до ВЕД із невисоким рівнем самовитрат – близько 25,5 % у проміжному споживанні займає споживання власної продукції. Зменшення частки проміжного споживання ВЕД у власному випуску в основних цінах із 38,1 % у 2001 р. до 25,5 % у 2008 р. відбулось завдяки зменшенню питомої ваги проміжного споживання у випуску сектором фінансових корпорацій, хоча й частка сектора домашніх господарств упродовж періоду зростала. Якщо подивитись на структуру проміжного споживання за видами економічної діяльності за 2001–2008 роки, то частка фінансової діяльності порівняно з іншими ВЕД за цей період збільшилась із 1,2 % до 1,9 % [3].

Зростання проміжного споживання не призвело до зменшення валового внутрішнього продукту цього ВЕД. За 2006–2008 роки збільшився внесок фінансової діяльності у формуванні ВВП із 4,7 % до 7,3 % (табл. 4). Аналіз структури витрат у цінах споживачів за таблицями «витрати–випуск» засвідчив збільшення внеску ВЕД у кінцеве споживання із 0,8 % у 2006 р. до 1,1 % у 2008 р.; зросла частка імпорту з 1,1 % до 1,7 %; експорт зріс із 0,4 % у 2006 р. до 0,7 % у 2008 р. [5–7].

Таблиця 4. Частка ВЕД «фінансова діяльність» в основних показниках таблиць «витрати–випуск» за 2006–2008 роки, в цінах споживачів, %

	2006	2007	2008
Оплата праці найманих працівників	4,5	5,4	5,5
Податки на виробництво та імпорт	0,6	0,6	0,8
Валовий прибуток, змішаний дохід	6,3	8,1	11,7

Закінчення таблиці 4

	2006	2007	2008
Кінцеві споживчі витрати	0,8	1,0	1,1
Експорт	0,4	0,7	0,7
Імпорт	1,1	1,5	1,7
Валовий внутрішній продукт	4,7	5,9	7,3

Складено за даними [5–7].

Сама вартісна структура ВВП цього ВЕД за 2006–2008 рр. почала суттєво змінюватись: опла-

Таблиця 5. Вартісна структура ВВП, створеного ВЕД «фінансова діяльність», за 2006–2008 роки, %

	Оплата праці найманих працівників	Податки на виробництво та імпорт	Субсидії на виробництво	Валовий прибуток, змішаний дохід	Валовий внутрішній продукт
2006	48,0	2,1	–	49,9	100,0
2007	45,1	1,4	–	53,5	100,0
2008	37,5	1,6	–	60,9	100,0

Складено за даними [5–7].

Таблиця 6. Індекси-дефлятори випуску в основних цінах за 2001–2008 роки

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>у цінах попереднього року (% до попереднього року)</i>								
ВЕД «фінансова діяльність»	118,4	118,7	103,3	152,1	103,7	110,1	130,7	169,7
Усього за видами економічної діяльності	109,4	103,3	107,0	116,8	118,8	110,5	119,7	132,0
<i>у постійних цінах 2007 року (%; 2007=100)</i>								
ВЕД «фінансова діяльність»	43,4	51,5	53,2	80,9	69,5	76,5	100,0	169,7
Усього за видами економічної діяльності	49,0	50,6	54,3	63,4	75,3	83,3	100,0	132,0

Складено за даними [3].

Таблиця 7. Секторна структура валової доданої вартості ВЕД «фінансова діяльність»

Рік	Уся економіка	Нефінансові корпорації	Фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Домашні господарства	Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства
2001	100,0	–	99,8	–	0,2	–
2002	100,0	–	99,8	–	0,2	–
2003	100,0	–	99,1	–	0,9	–
2004	100,0	–	99,5	–	0,5	–
2005	100,0	–	99,2	–	0,8	–
2006	100,0	–	98,8	–	1,2	–
2007	100,0	–	98,6	–	1,4	–
2008	100,0	–	98,7	–	1,3	–

Джерело: [3].

та праці зменшилась із 48 % до 37,5 %, валовий прибуток зріс із 49,9 % до 60,9 % (табл. 5).

Ключовим фактором, що визначає структурні зрушення у розвитку фінансової діяльності, є ціновий фактор. Зміна дефляторів випуску, динаміка яких розрахована у відсотках до попереднього року (подана у табл. 6) показує, що ціни на продукцію ВЕД зростали швидше, ніж загалом по економіці.

Якщо подивитись на динаміку індексів дефляторів та індексів фізичного обсягу випуску, представлених, відповідно, на рисунках 1–2 і побудованих до базового 2007 р., то чітко бачимо,

Рис. 1. Індекси-дефлятори випуску за 2001–2008 роки у постійних цінах 2007 року (%; 2007=100)
Джерело: [3].

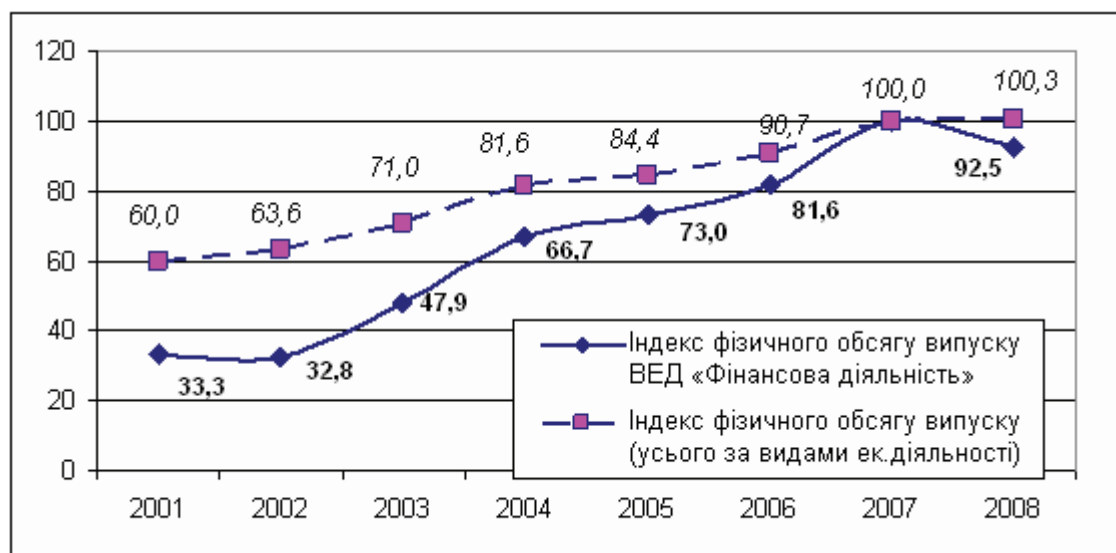

Рис. 2. Індекси фізичного обсягу випуску за 2001–2008 роки у постійних цінах 2007 року (%; 2007=100)
Джерело: [3].

що ціновий фактор, який практично повторював для ВЕД «фінансова діяльність» динаміку цін випуску (за менших фізичних обсягів), був одним із чинників активізації діяльності.

Важливою складовою аналізу макроструктурних пропорцій у СНР є розгляд секторальної структури формування її основних показників. Фінансова діяльність як вид економічної діяльності представлена економічними одиницями, що належать до двох інституційних секторів: фінансових корпорацій та домашніх господарств. Як бачимо з табл. 6, частка домашніх господарств у формуванні валової доданої вартості ВЕД є дуже незначною (на рівні 1,3 %), а ключову роль (98,7 %) відіграють фінансові корпорації:

Національний банк України, інші депозитні корпорації, інші фінансові посередники (крім страхових корпорацій та недержавних пенсійних фондів), допоміжні фінансові організації, страхові корпорації та недержавні пенсійні фонди.

Підсумовуючи викладене, варто наголосити, що СНР є важливим інструментом економічного аналізу, що надає широкі можливості для проведення докладного аналізу як усєї економіки, так і окремих її складових, визначення основних тенденцій розвитку.

Аналіз структурних співвідношень, проведений за даними зведених національних рахунків СНР, таблиць «витрати–випуск» за 2001–2008 рр. засвідчив істотні зміни в структурі на-

ціональної економіки. Основні структурні зміни в розвитку ВЕД «фінансова діяльність», які мали місце в останні роки, відображають нові тенден-

ції, пов'язані з розбудовою ринкових відносин, підкреслюють ключове місце фінансів у вирішенні стратегічних завдань розвитку.

1. Моторин Р. М. Система національних рахунків : навч. посібник / Р. М. Моторин, Т. М. Моторина. – К. : КНЕУ, 2001. – С. 38.
2. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності. Видання офіційне. ДК 009:2005 [Електронний ресурс]. – К. : Державний комітет статистики України. – Режим доступу : http://www.ubc.ua/Links/codes_ua2.html. – Назва з екрана.
3. Національні рахунки України за 2008 рік : Статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К., 2010.
4. Структурні співвідношення в економіці України (за даними таблиць «витрати–випуск» за 2001–2006 роки) [Електронний ресурс] // Аналітична записка / Міністерство економіки України. – К., 2008. – Режим доступу : <http://www.me.kmu.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Таблиця витрати–випуск України за 2006 рік в цінах споживачів : Статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К., 2008. – 47 с.
6. Таблиця витрати–випуск України за 2007 рік в цінах споживачів : Статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К., 2009. – 47 с.
7. Таблиця витрати–випуск України за 2008 рік в цінах споживачів : Статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К., 2010. – 47 с.

S. Shumska

DEVELOPMENT FEA “FINANCIAL ACTIVITIES” IN TERMS OF SNA AND THE “INPUT-OUTPUT” TABLE

The role of financial activity is rotined in Ukraine's economy through macroeconomic dynamics of systems of national accounts. A sectoral structure of the main indicators of “financial activity” is considered. According to the table input-output are analysed of major cross-industry relationships and cost structure of the GDP generated FEA “financial activity”.

Keywords: financial activity, table Input-Output, System of National Accounts.

УДК 330. 112. 1:614. 2]-047. 44

Данилів А. І., Іванова Н. Ю.

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ПОПИТУ: ЗАСТОСУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У статті проаналізовано методи оцінювання попиту в галузі економіки охорони здоров'я, а також транспортної економіки та економіки довілля. Виділено три класифікаційні ознаки методів оцінювання та аналізу попиту, а саме: ступінь агрегації даних та моделі, тип преференцій, а також наявність вибору споживача в моделі. Також описано можливості та умови застосування кожної з групи методів до послуг охорони здоров'я.

Ключові слова: попит, преференції, поведінка споживача.

Вступ

Аналіз попиту на послуги охорони здоров'я на рівні державного управління спрямований на ефективне вкладення ресурсів у створення системи таких послуг, що найкраще відповідає потребам та преференціям споживача. Саме вивчення попиту дає змогу виявити ці преференції та оцінити їх у грошовому еквіваленті, а також спрогнозувати реакцію споживача на зміни у

характеристиках продукту чи соціально-демографічних умовах.

Сьогодні існують різні підходи до моделювання та аналізу попиту в різних його аспектах. Однак багато з них лише порівняно нещодавно були впроваджені у сферу досліджень охорони здоров'я. В економіці охорони здоров'я класифікація методів має розрізнений і частковий характер.